

del ved at blive paa Landet. Arbejderen har da lige saa god Bopæl og har desforden Indtægten af Jorden med de to Kæer, og det kan dog vistnok ikke blive saa lidt; i hvert Fald er det da haade et sundere og behageligere Liv. Det viser sig ogsaa, at de, der søge deres Lykke i Byerne, let gaa til Bunds og til Grunde. Efter at de maaste have ernæret sig godt et Stykke Tid, saa kan der sig komme Modgang og Sygdom, der bevirker, at det gaar tilbage, og det ender jo tit i en sørgelig Tilstand for dem. Mangen en, som er kommen ind til Byen og har troet der at finde sin Lykke, gaar jo rent til Grunde, og mangen dygtig Husmandstone, som rejser fra sit Hjem paa Landet og ind til Byen og ligger der i Stedet for at kunne gaa paa en Huslod og passe sine Kæer og udøve det Arbejde, der forefindes, maa tit søge sit Erhverv ved at vadste Trapper og besørge andet, som er mindre behageligt for hende. Jeg tror derfor, at for Arbejdsstanden paa Landet vilde en Lov som denne bringe gode Forhold. Det er udtalt, at der i Lovforslaget burde have været indsat en Bestemmelse om Ekspropriation. Det kan godt være, at der burde have været en saadan og da navnlig af Hensyn til Præstegaardsjorderne. Dem har man ganske vist haft Sigte paa; men det er jo ikke altid sagt, at Præstegaardsjorden ligger paa bekvemme Steder i Sognet, og det er ikke altid sagt, at en Mand, som har en anden Tjendoms, vilde være tilfreds med, at der blev indsat en Bestemmelse om Ekspropriation, det er ikke sagt, at han vilde være tilfreds med, om man f. Eks. tog et Stykke af hans nærmeste Marker ved Byen og eksproprierede det til Huslodder. Man har jo i Kommissionen maattet tage alle Hensyn i Betragtning, og man er kommen til den Overbevisning, at man maaste allerbedst kunde naa Maalet ad den Bei, som her foreslaas. Jeg skal for øvrigt ikke opholde mig videre herved, thi jeg kan i alt væsentligt slutte mig haade til det ærede Medlem for Bælum (S. Jensen) og til den ærede sidste Taler (Scavenius) i meget af, hvad de have sagt. Derimod kan jeg selvfølgelig ikke slutte mig til den ærede næstsidste Taler, det ærede Medlem for Aarhus Amts 3dje Valgkreds (Har. Jensen); men Gensvaret til ham skal jeg overlade til det ærede Medlem fra Bælum, da han væsentlig rettede sit Foredrag til ham.

Bertelsen (Hjørring Amts 5te Valgkreds): I det Samfund, hvori vi leve, det danske Samfund, er det jo Meningen, at enhver skal have sin Ernæring. Dette har

jo faaet et tydeligt Udtryk i Grundlovens § 84, der siger, at den, der ikke kan ernære sig og sine, og hvis Forsørgelse ikke paahviler nogen anden, er berettiget til at erholde Hjælp af det offentlige. Det vil deraf ses, at enhver, der ikke kan ernære sig selv, skal ernæres af det offentlige. Der tilføjes i denne Grundlovsbestemmelse, at han maa underkaste sig de Forpligtelser, som Lovene derved paahbyder, og det kan ikke synes underligt, at denne Tilføjelse er gjort, thi man veed jo, at naar man kommer ind under Fattigvæsenet, under det offentliges Forsorg, medfører dette en Del Indskrænkninger paa forskellige Omraader. Trods de strenge Udtaleser, der ere fremkomne, navnlig fra det ærede Medlem for Aarhus Amts 3dje Valgkreds (H. Jensen), kunne vi vel dog ikke nægte, at det danske Samfund dog til Dels er et humant Samfund, og det bærer da vor Lovgivning ogsaa Vidnesbyrd om. Man veed jo, at det ikke egentlig er de fattige, der ere inde under Fattigvæsenet, der trænge haardest, men det gøre de Folk, der staa Fattigvæsenet nær, ja undertiden kan man endog sige, at de lide Nød. Lovgivningsmagten har jo imidlertid ogsaa haft sin Opmærksomhed henvendt derpaa, paa, at ingen i det danske Samfund skulde lide Nød, og er efter min Formening herved begyndt fra den rigtige Ende, om jeg saa maa sige. Man veed jo nemlig, at de største Marsager til den uforstyldte Nød ere Alderdom og Sygdom. Derfor har man begyndt med at vedtage en Lov om Aldersunderstøttelse til gamle trængende og en Lov om Understøttelse til Sygekasjerne, saaledes at den Mand, der er bleven opslidt og bleven gammel, enten han nu er Arbejder eller ikke, og som ellers vilde være nødsaget til at ty til Fattigvæsenet, kan faa Alderdomsunderstøttelse og undgaa Fattigvæsenet; han kan ligeledes faa Sygehjælp, naar han er Medlem af en Sygekasse. Dette viser, at man hos os er gaaet ud fra en human Tankegang. Det foreliggende Forslag er efter min Mening et Udslag af den samme humane Tankegang; man gaar nu videre. Jeg kan ikke andet end hylde den Kommission, der har behandlet denne Sag, og særlig dens Flertal, min Tak og Paastønnelse. Jeg tror ikke, at nogen af alle de Talere, der hidtil have talt, har talt for det foreliggende Forslag og paastaat, at det er et betydeligt Fremskridt; den Tak, der er fremkommen, er bleven ydet Kommissionens Flertals Indstillinger.

Det første Spørgsmaal, der paatrænger sig ved denne Sag, er, hvad der kan begrunde et saadant Forslag, der søger at støtte en Del af en enkelt Klasse af Befolkningen.